शिक्षकांसाठी सूचना प्रथम भाषा : मराठी – इ. पहिली

संकलित मूल्यमापन २ : २०१७–१८

इयत्ता – पहिली

विषय : मराठी

लेखी	तोंडी	एकूण गुण
२०	१०	३०

लेखी प्रश्नांबाबत शिक्षकांना सूचना

- **प्रत्येक प्रश्न कसा सोडवावा ते समजावून सांगावे. उत्तराचा निर्देश मात्र देऊ नये.**

प्रश्न १) शब्द ऐकून लिही. (गुण ५)

सूचना :
- यादीतील शब्द मोठ्याने व स्पष्ट वाचावा. शब्दाचा अर्थ लक्षात यावा म्हणून शब्द सलग वाचावा.
- मग २ सेकंद थांबून शब्द पुन्हा वाचावा.
- मुलांचा शब्द लिहून झाल्यावर त्यांना शब्द तपासण्याची सूचना देऊन शब्द पुन्हा एकदा वाचावा.

शब्द :

१) कढई	२) चाफा
३) मिरची	४) शेत
५) जंगल	

गुणदान : प्रत्येक योग्य शब्दास एक गुण याप्रमाणे गुणदान करावे.
हा प्रश्न तपासताना पुढील बाबी लक्षात घ्याव्यात. शब्द सलग लिहिला असेल व लेखननियमांनुसार बरोबर असेल तरच गुण द्यावा. उदा. 'मिरची' ऐवजी 'मीरचि' किंवा 'जंगल' ऐवजी 'जगंल' असे लिहिल्यास गुण देऊ नयेत.

प्रश्न २) चित्र पाहा व त्याचे नाव लिही. (गुण ३)

१) सायकल २) ससा ३) बादली

हा प्रश्न तपासताना लेखननियमांनुसार लिहिणे अपेक्षित नाही.

उदा. बादलि असे लिहिले तरी गुण द्यावा.

प्रश्न ३) खालील शब्दात लपलेले कोणतेही तीन अर्थपूर्ण शब्द शोधून लिही. (गुण ३)

वाढदिवस – वाढ, दिवस, वाव, वास, दिस, दिवा.

(एक शब्द लिहिल्यास एक गुण याप्रमाणे तीन शब्दास तीन गुण द्यावेत.)

प्रश्न ४) रिकाम्या जागी कंसातील योग्य शब्द लिही. (गुण ३)

मोर सुंदर **पक्षी** आहे.
त्याची पिसे **रंगीत** असतात.
त्याच्या डोक्यावर **तुरा** असतो.
मोर **पिसारा** फुलवून नाचतो.
(एका बरोबर शब्दास प्रत्येकी एक गुण द्यावा.)

प्रश्न ५) खालील अक्षरांपासून कोणतेही तीन अर्थपूर्ण शब्द बनव. (गुण ३)

दिलेल्या अक्षरांपासून तयार केलेल्या कोणत्याही तीन अर्थपूर्ण शब्दास प्रत्येकी एक गुण याप्रमाणे तीन गुण द्यावेत.

उदा.- पाऊस, पास, ऊस, मास, पार, धर, मार, सर, ऊर, रमा, माऊ, रस.

प्रश्न ६) पुढे दिलेल्या चित्रात कोण काय करत आहे ते लिही. (गुण ३)

क्षेत्र : स्व-अभिव्यक्ती (लेखी)

उद्दिष्ट : स्वतःच्या शब्दांत लिहिता येते का हे तपासणे.

गुणदान : प्रत्येक चित्राच्या योग्य उत्तरास एक गुण द्यावा.

- चित्रांत दिसणाऱ्या **क्रियेचे वर्णन** पूर्ण वाक्यात असेल तरच गुण द्यावेत.
- उदा. मुलगा आहे, मग आहे, पाणी आहे, बादली आहे. अशा वाक्यांना गुण देऊ नयेत. 'मुलगा अंघोळ करत आहे/ करतो/अंघोळीला बसला आहे.' यांसारखी वाक्ये पूर्ण क्रिया दर्शवितात. अशाप्रकारे पूर्ण क्रिया दर्शविणाऱ्या वाक्याला एक गुण द्यावा.
  (स्थानिक भाषा स्वीकारावी.)
- येथे मुलांनी लेखननियमांनुसार लिहिणे अपेक्षित नाही.

तोंडी प्रश्नांबाबत शिक्षकांना सूचना

प्रश्न ७) उतारा ऐकून प्रश्नांची उत्तरे देणे. (तोंडी)

प्रश्नकर्त्यांसाठी सूचना :

- हा प्रश्न तोंडी असल्याने प्रत्येक विद्यार्थ्याला जवळ बोलावून विचारावयाचा आहे.
- वर्गात जास्त मुले असल्यास दोन ते तीन दिवसात चाचणीचा हा भाग पूर्ण करता येईल.
- मुलाने उत्तर न दिल्यास प्रश्नाचे पुन्हा एकदा वाचन करावे.
- विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे काही मुले पर्याय वाचून दाखविण्याआधीच देतात अशा वेळी मुलाचे उत्तर चुकले तरच पर्याय वाचून दाखवावेत.
- उतारा वाचून दाखविण्याआधी खालील सूचना मुलांना द्याव्यात, मग उतारा वाचून एक-एक प्रश्न विचारावा.

प्रश्नकर्त्याने देण्याची सूचना : आता मी तुला एक उतारा वाचून दाखविणार आहे. तो नीट ऐक. वाचून झालं की मी तुला काही प्रश्न विचारणार आहे त्याची उत्तरे तू द्यायची.

उतारा :

कावळा, काव काव करत आला. राणी अंगणातच उभी होती. कावळ्याला म्हणाली, 'कावळेदादा कावळेदादा, तुला खूप भूक लागली का रे?' थांब हं! मी तुला भाकरीचा तुकडा देते. राणीने भाकरीचा तुकडा आणला; आणि कावळ्याला दिला. कावळ्याने भाकरीचा तुकडा चोचीत धरला आणि उडून गेला. राणीला खूप आनंद झाला.

दुसऱ्या दिवशी चिमणी आली. राणीला खूप मजा वाटली. तिने आनंदाने चिमणीला दाणे टाकले. दाणे खाऊन चिमणी भुर्रकन् उडून गेली. चिमणी व कावळा रोजच येऊ लागले. राणीशी त्यांची छान गट्टी जमली.

आता मुलाने ऐकलेल्या उताऱ्यावर आधारित खालील प्रश्न विचारणे.

		योग्य उत्तर	गुण
तोंडी प्रश्न १)	**राणी कोठे उभी होती?** अ) घरात ब) अंगणात क) बागेत	(ब)	(१)
तोंडी प्रश्न २)	**राणीने कावळ्याला व चिमणीला काय काय दिले?** (राणीने कावळ्याला भाकरीचा तुकडा व चिमणीला दाणे दिले असे उत्तर दिल्यास पूर्ण गुण द्यावेत. फक्त भाकरीचा तुकडा किंवा दाणे यापैकी एक उत्तर दिल्यास एक गुण द्यावा.)		(२)
तोंडी प्रश्न ३)	**राणीची कोणाकोणाशी गट्टी जमली?** कावळा व चिमणी असे उत्तर दिल्यास पूर्ण गुण द्यावेत. दोन्हीपैकी एकच नाव सांगितल्यास एक गुण द्यावा.		(२)

प्रश्न ८) खालील मजकुराचे प्रकट वाचन करून घेणे. (गुण ५)

प्रश्नकर्त्यांसाठी सूचना :

- हा प्रश्न प्रकट वाचनाचे कौशल्य तपासण्यासाठी आहे.
- हा प्रश्न तोंडी असल्याने एकेका विद्यार्थ्याला जवळ बोलावून वाचन घ्यावे.
- वर्गात जास्त मुले असल्यास दोन ते तीन दिवसात चाचणीचा हा भाग पूर्ण करता येईल.

प्रश्नकर्त्याने देण्याची सूचना :

मी तुला एक मजकूर वाचायला देणार आहे. तो मजकूर स्पष्ट व मोठ्या आवाजात वाच.

आईने बाजारातून फुगे आणले.
ताईला, दादाला व चिमुला दिले.
सगळे घराबाहेर खेळायला गेले.
दादा आणि ताईचा फुगा फुटला.
चिमुला वाईट वाटले.

वाचनासाठी गुणदान :

गुण	निकष
५	अर्थ लक्षात घेऊन वाक्यांचे, मजकुराचे अचूक व स्वराघातासह सलगपणे केलेले वाचन.
४	काही वाक्यांचे स्वराघातासह प्रकट वाचन. मजकुराचे/वाक्याचे प्रयत्नपूर्वक वाचन. अडखळत परत परत केलेले वाचन चालेल.
३	मदत न करता काही शब्दांचे केलेले वाचन, वाचनातून वाक्याचा बोध होत नाही.
२	मदत करून काही शब्दांचे केलेले वाचन.
१	काही अक्षरांचे वाचन, मदत करूनही शब्दांचे वाचन केले नाही.
०	मुलाने वाचण्यात रस दाखवला नाही, मदत करूनही वाचता आले नाही.

■■■